

OSRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKOW w WARSZAWIE
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTE-
KOW

WOJEWODZKI
URZAD OCHRONY ZABYTEKOW
z siedziba w Przemyslu
ul. Jaskielce 10
tel/fax 678-61-78 lub 678-59-44
07-700 PRZEMYSL
NIP 795-20-71-175

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z NR

7339

1. Obiekt 730/4
SPICHLERZ DWORSKI

2. Czas powstania
2 pol. XIX w.

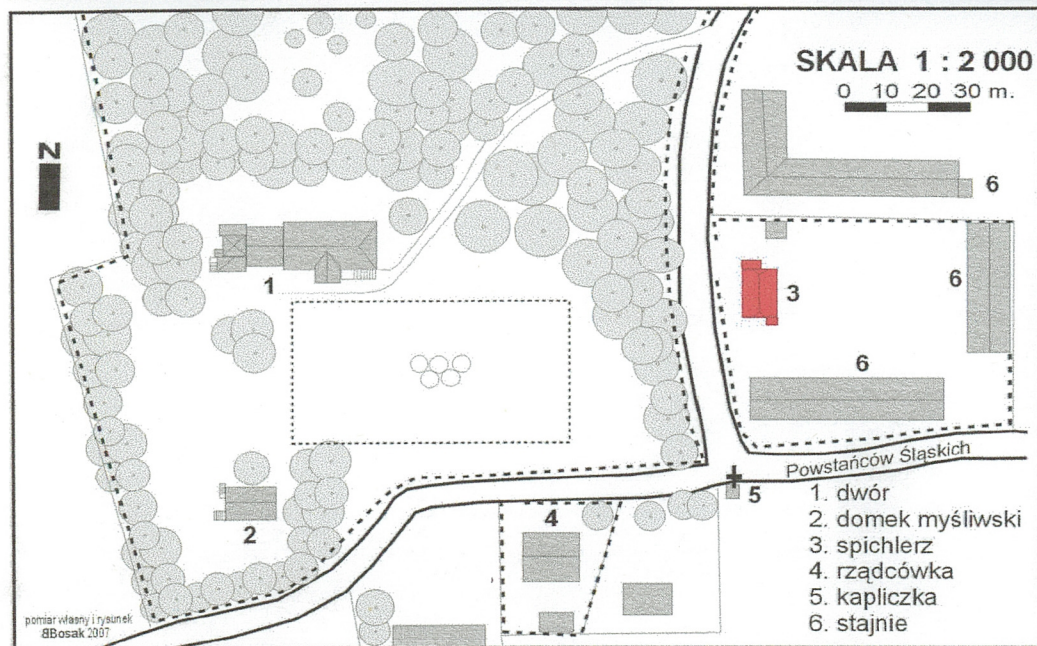
3. Miejscowosc
RZESZOW - Slolina

1.

2.

5.

4. Adres
Rzeszów, ul. Powstańców Śląskich
nr hipoteczny [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna
województwo podkarpackie,
gmina Rzeszów

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Slolina; od 1952 r. administracyjnie
włączona do Rzeszowa

7. Przynależność administracyjna 1.VI. 1975
województwo rzeszowskie
powiat Rzeszów

8. Właściciel i jego adres
Gmina Rzeszów

9. Użytkownik i jego adres
MZBM Rejon Obsługi Mieszkańców nr 3
Rzeszów, ul. Bulwarowa 2

10. Rejestr zabytków
Nr A-338 Data 19.VIII.1968 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Spichlerz dworski należy do częściowo zachowanego zespołu dworsko-parkowego w Słocinie o starej tradycji. Usytuowany został w części folwarcznej, po wsch. stronie południkowo przebiegającej drogi, która oddzielała część parkowo-dworską od gospodarczej założenia.

Budynek spichlerza nie odnotowano na planie katastralnym wsi Słocina z 1849 r., pokazującym folwark. Analiza tego planu pozwala ustalić, że powstał on w miejscu wcześniej nie zabudowanym. Od zach. strony spichlerz zamknął prostokątny plac (nr 334), otoczony gospodarczą zabudową drewnianą od pn. boku, i murowaną od pd.-wsch. (zachowaną do dziś). Frontem zwrócony był do wnętrza podwórza.

Czas powstania spichlerza można wiązać z k. XIX w. Elewacje otrzymały dekorację architektoniczną nawiązującą do późnego klasycyzmu. Na wskutek remontów została znacznie zredukowana (m. in. skuto profilowane gzymsy pilastrów i płycin arkadowych).

Spichlerz dworski jest przykładem bardzo dobrze zachowanego zabytkowego obiektu, prezentującego typ murowanego budynku gospodarczego.

W przeszłości Słocina należała do rodu Pileckich i Kostków, w XVIII w. do Branickich, następnie do hr. Potockich. W XIX w. właścicielką była hr. Marianna Mostowska, oraz rodzina Szymanowskich. Pod k. XIX w. dziedziczką została córka Szymanowskich – Zofia, h. Wallis-Carighmaina., a kolejną była hr. Maria z Wallisów, żona Adolfa Brunickiego. W Słocinie **przed I wojną** światową zamieszkała córka Brunickich, Anna, żona Maurycego Chłapowskiego. Majątek w posiadaniu Chłapowskich pozostał **do 1945 r.** Po **II wojnie** gospodarcza zabudowa podworska przeszła w użytkowanie Gminnej Spółdzielni. Spichlerz wykorzystywany był jako magazyn zboża. Od kilku lat stoi opuszczony i nie ma użytkownika.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja – spichlerz znajduje się obecnie przy ulicy oddzielającej zespół parkowo-dworski od części folwarcznej; stoi obrębem zabytkowych zabudowań gospodarczych z 1 poł. XIX w. Zespół dworski położony jest na pd.-wsch. do centrum Rzeszowa, w dawnej Słocinie, z dojazdem od al. Armii Krajowej i ul. Paderewskiego, która doprowadza na ul. Powstańców Śląskich. Spichlerz usytuowany jest kalenicą pn.- pd., równolegle do ulicy, i nieco od niej oddalony. Stoi na płaskim terenie, frontem zwrócony ku wschodowi, wolnostojący. Od ulicy oddziela go ogrodzenie z siatki; od tej strony jest brama wjazdowa.

Materiał, konstrukcja, technika – Podmurówka – z kamienia łamanego. Mury – z cegły pełnej, obustronnie otynkowane; z zewnątrz wielokrotnie tynkiem nakrapianym. Dekoracja architektoniczna – wykonana w cegle i tynku. Stropy – drewniane, belkowe, ze śladami ręcznej obróbki, podparte drewnianymi słupami, o sfazowanych narożach. Wieżba dachowa – drewniana; konstrukcji krokwiowo-płatwiowej, z 2 stolcami pochyłymi z zastrzałami, łączona na kołki. Pokrycie dachu – blacha ocynkowana. Otwory okienne i blendy – prostokątne, zróżnicowanej wielkości; większość o układzie horyzontalnym; od wewnątrz rozglifione uskokowo. Stolarka – drewniana. Okna – pojedyncze, 1-skrzydłowe, z pionowym podziałem szczelinowym, uchylne dołem; 2-skrzydłowe, z podziałem poziomym na krzyż. Od wewnątrz ramy okienne z siatką, umocowane na zawiasy. Otwory drzwiowe – prostokątne. Drzwi – główne wrota: pojedyncze, 1-skrzydłowe, spagowe, na metalowych kutyk zawiasach, obite blachą z dekoracją o motywie gwiazdy, zamykane na sztabę; przy zach. otworze i powyżej na piętrze – 2-skrzydłowe, metalowe, łączone na nity, pierwotne; z płyt, przeszklone, nowe. W oknach – kraty metalowe, kute, o podziale na krzyż. Posadzka – wylewka cementowa; biała podłoga. Schody – konstrukcja z metalu a stopnice drewniane, ażurowe; drewniane, 1-biegowe, proste. Obróbki z blachy ocynkowanej.

Rzut – prostokątny; od pn. z niewielkich rozmiarów, prostokątną przybudówką-dozorcówką, i od pd. z nieco większą przybudówką magazynu. Układ wnętrza spichlerza jest 2-traktowy, symetryczny, 5-osiowy, na dłuższych osiach z przejściem na przestrzał, dostępnym z przyziemia. Główne wejście jest przy wsch. elewacji. Na parterze, w pd.-wsch. narożu wydzielono pomieszczenie na kantorek, zabudowany. Wejście schodami na poziom 1-piętra, i dalej na wyższe kondygnacje znajduje się na dłuższej osi budynku przez prostokątne otwory w powale; na poddasze schody są bliżej pn. strony. W 1-trakcie, w pobliżu schodów jest otwór do komory wysypu pod posadzką.

Bryła – spichlerza jest kubiczna, prostopadłościenna, o niskim cokole, 2-kondygnacyjna z niskim poddaszem, przykryta dachem naczółkowym o wystającym okapie odeskowanym, z obdaszkiem przy krótszych szczytach, osłoniętym blachą. Przybudówki są parterowe, przykryte dachami pulpitowymi.

Elewacje – gładko tynkowane, i obecnie oszczędnie zdobione elementami architektonicznymi, o symetrycznym podziale. Cokół jest bardzo niski, z nieznaczną odsadzką, tynkowany. Otwory okienne są małych rozmiarów. Osie poszczególnych elewacji określają płyciny arkadowe oddzielone lizenami (pierwotnie pilastrami), obejmujące dwie kondygnacje, wyznaczone otworami okiennymi o horyzontalnym układzie. Gzyms wieńczący jest profilowany. Okienko w pd. szczycie elewacji doświetla wnętrze poddasza. Elewacja wsch.-frontowa i zach.-tylna – 5-przęsłowe. Elewacja pd. i pn – 3-przęsłowe; boczne płyciny arkadowe są ślepe.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 864 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 110 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>gospodarcze - spichlerz</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>nie użytkowany</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Po 1945 r. budynek spichlerza był remontowany na bieżąco. Odnawiano kilkakrotnie elewacje, pokrywając je tynkiem nakrapianym (pierwotnie elewacje pokryte były gładkim tynkiem wapiennym). Wymieniono zniszczone elementy konstrukcji wieży dachowej, dach pokryto blachą ocynkowaną. Przed 1961 r. wybudowano z pustaków cementowych przybudówkę dla dozorczy przy pd. elewacji, a po 1961 r. przy pd. elewacji dobudowano parterowy magazynek, z cegły białej, nie otynkowany. We wnętrzu, na parterze wydzielono część na tzw. kantorek.</p> <p>Jak wynika z zachowanych fotografii spichlerza (karta tzw. biała z 1961 r.), podczas remontu budynku skuto profilowania przy pilastrach oraz przy łukach arkadowych, a także zlikwidowano na parterze przy otworach okiennych dolne prostokątne płyciny, oraz prostokątną blendę przy elewacji pd. Ściany spichlerza pokrywano pobiałą. Zlikwidowano zadaszenie nad głównym wejściem do wnętrza, przy wsch. elewacji. Teren przed budynkiem wyłożono płytami cementowymi, i położono wylewkę cementową.</p> <p><i>Słocina – Spichlerz</i>, tzw. zielona karta, oprac. Żurawska, 16. XI. 1961, w: Archiwum UOZ-Delegatura w Rzeszowie.</p> <p><i>Słocina – Spichlerz</i>, tzw. biała karta, oprac. T. Żurawska, 16.XI.1961, w: Archiwum UOZ-Delegatura w Rzeszowie.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Ogólny stan techniczny spichlerza jest dobry, chociaż budynek wymaga kapitalnego remontu.</p> <p>Fundamenty i mury obwodowe są stabilne, bez zagrożeń konstrukcyjnych, i odkształceń. Dolne partie murów są z wyraźnymi śladami zasolenia i zawilgocenia. Szczególnie zniszczenie murów występuje przy pd. i zach. elewacji. Elewacje są zabrudzone, z zaciekami; w niektórych miejscach kruszy się tynk i odpada płatami, także ze ścian wewnątrz budynku.</p> <p>Stropy są stabilne, ale tu i ówdzie są ślady działalności drewnojadów. Pokrycie dachu jest dość szczelne; odeskowanie miejscami zagrzybione.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Prace remontowe i modernizacyjne należy prowadzić po uzgodnieniu z urzędem konserwatorskim. Chronić należy zachowaną pierwotną strukturę, bryłę obiektu, układ wnętrza i jego wyposażenie.</p> <p>Bardzo wskazane, aby spichlerz otrzymał nową funkcję; w przeciwnym razie będzie postępować proces jego niszczenia. Zbadać i usunąć należy przyczyny zasolenia i zawilgocenia murów obwodowych. Przy pracach remontowych należy stosować tradycyjne metody i materiały.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Kataster gruntowy – *Słocina in Galizien*, 1849 r., sekcja II, w: Archiwum Państwowe w Rzeszowie, Dział Kartograficzny, zespół 1313, sygn. 3321.

22. Bibliografia

Jan Klemens Branicki, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. II, Kraków 1936.
A. Czajkowska-Ważny, Pałac w Tyczynie, w: *Tyczyn – dziedzictwo kulturowe. 635 lat Tyczyna (1368-2003)*, Tyczyn 2003.
J. Świeboda, Stosunki wyznaniowe, w: *Dzieje Rzeszowa*, red. F. Kiryka, t. II, Rzeszów 1998.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Barbara Bosak, VIII. 2007 r.

Imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Barbara Bosak, VIII. 2007 r.

Imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr Barbara Bosak, VIII. 2007 r.

Miejsce przechowywania negatywów u B. Bosak

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających

27. Załączniki

2 wkładki

1. Miejscowość

RZESZÓW - SŁOCINA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Spichlerz, ul. Powstańców Śląskich

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

tekst, 4 fot, plan spichlerza, plan orientacyjny

cd. tekstu z pkt. 13.

Wnętrze – podzielone jest stropami belkowymi na 3-kondygnacje, z których ostatnia to poddasze. Na parterze i piętrze znajduje się w jednym rzędzie pięć drewnianych słupów o przekroju zbliżonym do kwadratu, z zaznaczonym cokołem dołem i górą, rozmieszczonych osiowo, w różnych odstępach. Na tragarzu, o końcach wpuszczonych w krótsze boki murów obwodowych, wspierają się belki stropowe wpuszczone w mury nośne; na nich położone są deski powały. Kondygnacja parteru jest wyższa od piętra, a najniższe jest poddasze. Ciekawym elementem jest niewielki, prostokątny otwór gospodarczy przy zach. ścianie; od zewnątrz z właściwie zfazowanym uskokiem-zaczepem.

Wyposażenie – urządzenia zsypowe.

Instalacje – elektryczna nie czynna.

Spis fotografii: 1.Elew. wsch.-frontowa; 2.Elew. zach.-tylna; 3.Elew. pn.; 4.Elew. pd.; 5.Fragment elew. wsch.; 6.Drzwi główne; 7.Okno od strony wnętrza; 8.Widok wnętrza parteru; 9.Widok wnętrza w kierunku wsch. ściany; 10. Widok na wnętrze 1-piętra; 11. Widok na poddasze; 12.13.Konstrukcja więźby dachowej.

3.

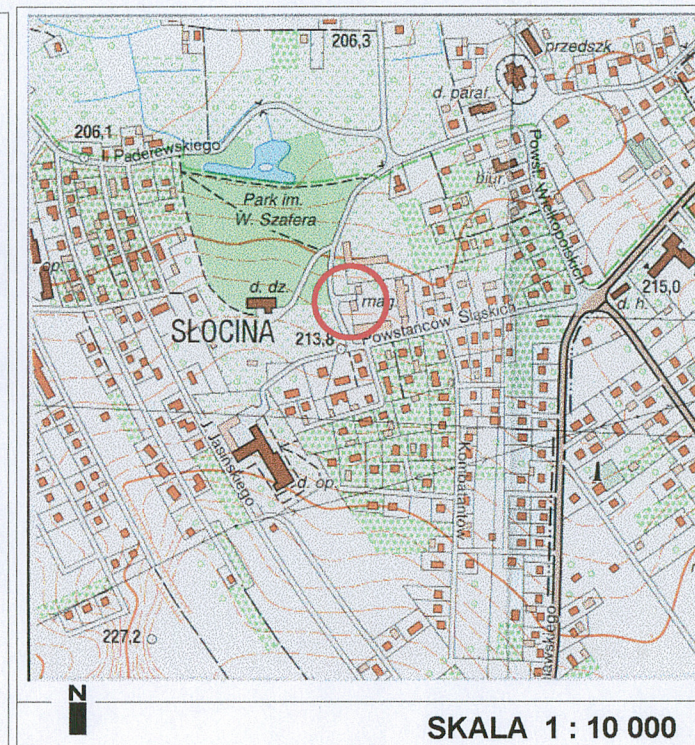
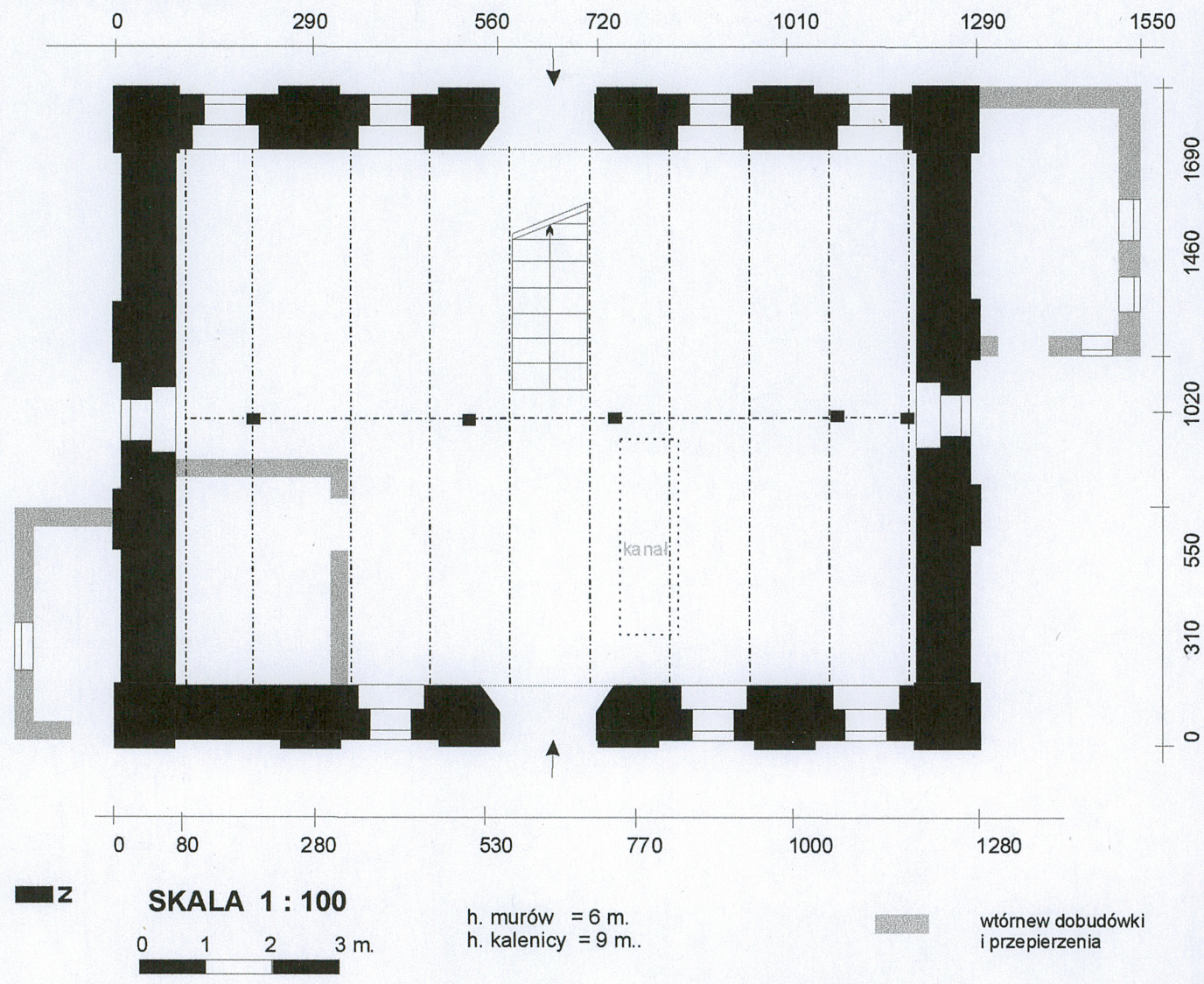
4.

6.

SPICHLERZ W ZESPOLE FOLWARCZNYM PRZY DWORZE W SŁOCINIE (RZESZÓW) RZUT PARTERU

1. Miejscowość

RZESZÓW - SŁOCINA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Spichlerz, ul. Powstańców Śląskich

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

6 fot. i plan katastralny z 1849 r.

8.

10.

12.

9.

11.

13.